

De to meget erfarne supervisorer og ledere af supervisoruddannelser gennem årtier Claus Haugaard Jacobsen og Karen Vibeke Mortensen har heldigvis besluttet sig for at genudgive denne ellers udsolgte bog, som første gang kom på markedet i 2007. Undervejs i processen bestemte de sig også heldigvis for at redigere den ældre bog ret omfattende, sådan at deres seneste erhvervede erfaringer med netop supervisorsuddannelser og supervision af kolleger overalt i Danmark kunne komme med som væsentlige nye bidrag i bogen. Derfor fremstår denne bog reelt som en helt ny bog. Stor tak til forfatterne for dette nyttige initiativ.

Vi mangler i den grad kvalificeret psykologfaglig supervisorslitteratur på dansk, skrevet både til supervisanderne, så de kan vide mere om, hvad supervision i grunden er for et læringsforum og kontekst, og dels til supervisorer (og ledere, der er ansvarlige for at tilrettelægge supervision for deres medarbejdere), som har behov for mere reel viden om og især uddannelse i, hvad deres opgave, roller og funktioner er, når de begiver sig ud i supervisorpositionen og i at tilrettelægge supervision.

Begge dele gives der rigtig gode bud på i denne bog. Bogen er utrolig velskrevet og meget pædagogisk bygget op. Den indeholder alle de primære vidensfelter og fokusområder, som er almengældende, ved vi fra både forskning og praksis i supervision over hele verden, at man skal have kendskab til og forholde sig til for at kunne konstruere supervision såvel inden for det psykoterapeutiske og sundhedsmæssige område, som i alle mulige andre sammenhænge, hvor især psykologer og læger typisk yder supervision: psykiatrien, sundhedsområdet, socialområdet, rehabiliteringsområdet, dag og døgninstitutioner, rådgivninger, børne-familieområdet osv.

Forfatterne balancerer fint introduktionen af den forskning og internationale grundlitteratur, som vi har om supervision, med en inspirerende øsen af egne erfaringer begået i den danske supervisorskontekst, som begge har beskæftiget sig i og dygtiggjort sig i gennem – for Karen Vibekes tilfælde – en menneskealder især inden for området psykoterapisupervision.

En af bogens styrker er, at bogens forfattere har valgt en – vil jeg påpege – forbilledlig, nødvendig personlig positionering og erfaringsformidling til områderne supervisionstilrettelæggelse og supervisoruddannelse i Danmark i denne bogs omredigerede tekst. Et valg, der også genspejler sig i tilføjelsen af nye kapitler, som ikke fandtes i den første bog, bl.a. et nyt kapitel om vurdering og godkendelse af supervisander samt udvidet argumenter for behovet for supervisoruddannelse. Der er inddraget mere teori, flere forskningsresultater, men til gengæld fjernet kapitler om supervision af særlige diagnostiske forstyrrelser og behandlingsformer.

Der er et stort behov for, at forfatterne, med deres utvivlsomme autoritet på området, siger det højt, som alle vi, der dagligt arbejder i området, oplever og kan se, at der må gøres noget ved, hvis vi skal udvikle supervisorspraksis herhjemme og leve op til medarbejdernes og borgernes forventninger til et højt serviceniveau især den offentlige service. Med forfatternes fundamentale akademiske viden og omfattende praktiske erfaring som supervisorer samt som ansvarlige for uddannelse af hundredvis af især danske psykologer og læger i supervisorspraksis på mange edukative niveauer, kommer behovet for at forholde sig tydeligt til de eksisterende konditioner for danske supervisors virke.

I følge bogens omfattende talmateriale fra dansk sammenhæng, der igen er en reference til den eneste omfattende danske undersøgelse, vi har på området indtil nu, offentliggjort i 2012 – er det et faktum, at 83 % af de danske psykologer, inden for deres første professionsår og inden de opnår autorisation, får til opgave at varetage supervision. Ikke alene af unifaglige kolleger, men også af tværfaglige teams i alle mulige faglige professionsområder. Uden nogen forudsætninger får disse, vores kolleger, ansvar for at varetage det yderst komplekse lærings-, udviklings- og kvalitetssikringsfelt, som er supervisionens substanser, helt uden nogen foregående formaliseret uddannelse i, hvad det er for en opgave og funktion, de reelt varetager, og uden uddannelse i, hvordan de ved/måler, hvorvidt deres virke faktisk får det ønskede resultat hos supervisanderne. Ikke mindst m.h.t. konkret sikring af service over for borgerne, som deres supervisander er sat i verden til at varetage opgaver i samspil med. Det taler et tydeligt sprog om, at vi i Danmark pt. har en udfordring inden for området, som vi må have gjort noget grundlæggende ved.

Det ville helt sikkert blive betragtet som etisk, fagligt og klientsikkerhedsmæssigt helt uacceptabelt, hvis man tilsvarende havde et kæmpe professionsområde, som det psykoteraeutiske, hvor man satte sine medarbejdere til at varetage denne centrale borgerserviceopgave helt uden, at de havde nogen formel uddannelse inden for området psykoterapi.

Et tilsvarende højt tal beskrevet i bogen viser, at hele 82 % af psykologer og 88 % af psykoterapeuterne, herunder lægerne, i Danmark modtager supervision og, at de fleste – som noget ret unikt og positivt i Danmark – fortsætter hermed gennem hele deres professionelle virke. Bogen stiller dog relevant spørgsmålstejn ved, om det som ude på arbejdspladserne kaldes "supervision" også i mange tilfælde rent faktisk opfylder kriterierne for, at det, der foregår, reelt er supervision eller, om det, som foregår derude, oftest mere korrekt bør karakteriseres som case-konsultativ assistance, undervisning, alment medarbejdertrivselsarbejde eller almindelig kollegial sparring. Bogen differentierer de forskellige læringsrum, der praktiseres på arbejdsmarkedet, på en enkel og overskuelig måde, ligesom den fremhæver de forskellige muligheder og begrænsninger for læring og udvikling af professionsudøvere i de enkelte læringsrum.

Det høje forbrug af "supervision" på de danske arbejdspladser dokumenterer også det skrigende behov for, at de mange supervisorer reelt har en uddannelse i at yde denne vigtige lærings- og kvalitetssikringsfunktion til landets professionsudøvere. Både naturligvis af hensyn til de professionelle selv og sikring af den nødvendige robusthed og tryghed i deres virke, men især også af hensyn til patientsikkerhed (evnen til at kunne monitorere effekten af supervisorsarbejdet samt – i fællesskab med evt. ledelse – føre kontrol med professionsudøvernes faglige standarder og egnethed til deres virke overfor borgerne). Det er ikke holdbart i et samfund som det danske med en politisk forventning om høj kvalitet i borgerydelserne, at næsten alle danske psykologer og læger modtager supervision af en supervisor, der oftest ingen hverken teoretisk eller praktisk uddannelsesmæssig viden og træning har om supervisorsområdets mange komplekse kliniske, relationære, pædagogiske, kontraktmæssige og organisationspsykologiske opmærksomhedspunkter.

Med bogens mange forskningsbaserede og erfaringsbaserede dokumentationer for og anbefalinger af, hvorfor og hvordan uddannelse i supervision er vigtigt på alle måder (klientsikkerhed, vore ansattes sundhed og trivsel samt mulighed for at holde til at være i nogle barske arbejdsområder som fx psykiatrien, arbejdet med socialt marginaliserede mennesker, anbragte børn m.v. gennem et helt arbejdsliv) bør bogen give anledning til refleksioner og handling.

Både universiteterne, de faglige organisationer som Dansk Psykolog Forening, Lægeforeningen og andre faglige organisationer inden for social- og sundhedsområdet, Autorisationsrådet, lederorganisationen DJØF samt de ansvarlige politiske og ledelsesmæssige beslutningstagere i Regioner og kommuner bør med henblik på deres samtidige ansvar for medarbejderne samt patientsikkerhedsansvar over for borgerne se at komme ordentlig i gang med i fællesskab at formulere curriculum for akkrediterede supervisoruddannelser for de forskellige supervisorer, der arbejder i varierede professionsområder i Danmark.

Samme organisationer bør stifte bekendtskab med bogens evidensbaserede vidensindhold, kliniske anbefalinger og almene praksiserkendelser som led i at sikre de fremtidige konditioner for, at supervision – hvad enten den tilbydes monofagligt eller tværfagligt, i format af individuel eller gruppesupervision – fremover kan finde sted med de nødvendige mandater og konkrete rammer med tid og plads til at opnå det konkrete udbytte af supervision. Disse potentielle outcome går desværre ofte tabt, når viden om og respekt for supervisors mandat og supervisionens rammer ikke tilgodeses i en travl hverdag.

Bogen giver en række direkte bud på, hvilke elementer, der basalt bør indgå i enhver supervisors grunduddannelse. Den kan dermed glimrende fungere, som et stærkt bud på en fremtidig grundbog i de uddannelser, der beskæftiger sig med at kvalificere vores supervisorer og supervisander til at indgå i arbejdsfællesskabet supervision både på kandidatniveau på uddannelsesinstitutionerne, som led i autorisationsuddannelsen for psykologer og på specialistuddannelserne i Dansk Psykolog Forening m.v.

Grundet bogens alment meget inkluderende opbygning, dækkende beskrivelse af supervisionens mange problemstillinger og dilemmaer på en anvendelsesorienteret måde, dens tilgang og glimrende formidling, kan bogen sagtens bruges af alle, der beskæftiger sig med at yde, modtage eller har ansvaret for at tilrettelægge supervision også uden for det psykoterapeutiske professionsområde, og selvom man ikke selv arbejder med afsæt i en psykodynamisk tilgang.

Bogen kan derfor klart anbefales til alle, der enten modtager eller yder supervision, eller der som ledere har ansvar for og mandat til at tilrettelægge en strategi for supervision intern eller eksternt i deres organisation, hvad enten det er i det psykoterapeutiske felt eller i et andet professionsområde, hvor der ydes supervision for i bund og grund at sikre medarbejderne og brugerne af vores professionelle ydelser i socialområdet, sundhedsområdet, psykiatriområdet, børne- og familieområdet og relaterede områder.

*Af Benedicte Schilling, cand.psych.aut., specialist & supervisor i børne-familiepsykologi
Formand for Psykologfagligt selskab for supervision, Dansk Psykolog Forening
Manager, supervisor, træner og uddannelsesansvarlig, Schilling CTS Ltd.
Diploma i Systemic Approach to Families, Management & Organisations, UKCP & AFT, UK*

